

آشنایی با بیماری سرخک و

سرخچه

تفاوت دو بیماری:

بیماری سرخچه نیز علائمی شبیه سرخک ایجاد می کند ولی دانه های پوستی یک تا دو روز محو می شوند و بیمار فعالیت خود را از سر می گیرد ولی چنانچه فرد با زن باردار در تماس باشد و بیماری را به وی منتقل نماید، عوارض شدیدی در چنین زن باردار ایجاد می نماید.

منبع: راهنمای کشوری مراقبت بیماری سرخک (مرحله حذف)، از انتشارات وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی تابستان ۱۳۸۸
واحد تخصصی پیشگیری و مراقبت از بیماریهای واگیر با هماهنگی واحد آموزش سلامت

بیمارستان مرکز طبیبی کودکان
مرکز بهداشت شمال غرب تهران

شستن دست ها و استفاده از دستمال یکبار مصرف در حین سرفه و عطسه اهمیت زیادی دارد و فقط افراد واکسینه اجازه تماس با بیماران مشکوک به سرخک را دارند.

در صورت ابتلاء خود یا هر فرد دیگری از خانواده و اطرافیان به تب و دانه های پوستی قرمز رنگ به مراکز بهداشتی درمانی اطلاع دهید.

راه انتقال و دوره قابلیت سرایت سرخک:

این بیماری از طریق فرد به فرد از راه ذرات تنفسی و یا به وسیله تماس مستقیم یا ترشحات بینی و گلوئی فرد بیمار صورت می پذیرد. این بیماری به شدت آلوده کننده است و در محل هایی مثل مهدکودک و مدارس که کودکان با هم زندگی جمعی دارند احتمال بیشتری برای انتقال وجود دارد. فرد بیمار ۲-۴ روز قبل از شروع بشورات تا ۹-۴ روز بعد از دانه های پوستی (راش جلدی) آلوده کننده می باشد که حدوداً ۴-۹ روز باید از حضور در مکانهای عمومی خودداری کرده و در منزل استراحت کند و در صورت نیاز از ماسک استفاده شود شستن دستها و استفاده از دستمال یکبار مصرف در حین سرفه و عطسه و دفن صحیح آنها اهمیت زیادی دارد.

عوارض بیماری سرخک:

عفونت گوش میانی، پنومونی(عفونت ریه)، اسهال، تشنج ناشی از تب، کوری، تشنج همراه با اختلال هوشیاری و رفتاری و سوء تغذیه از عوارض این بیماری است.

تعریف بیماری سرخک:

سرخک بیماری ویروسی بسیار مسری و با قدرت انتشار زیاد می باشد و در ایران در فصل زمستان و بهار شیوع بیشتری دارد.

سرخک به عنوان بیماری با لکه های قرمز مشخص روی چهره، پشت و شکم و تب شناخته شده است.

علائم بیماری سرخک:

بعد از دوره نهپهفتگی ۱۲-۱۰ روزه علائم مقدماتی شامل تب، خستگی، آبریزش از بینی، سرفه، التهاب ملتحمه ظاهر می گردد. در طی ۳-۴ روز بعد از علائم مقدماتی دانه های پوستی ایجاد شده و نقاط قرمز در پشت گوشها و صورت همراه با تب بالا ظاهر می شود. دانه های پوستی به سمت بدن و اندامهای انتهایی گسترش یافته و به طور معمول در طی ۳-۷ روز از بین می رود. عواملی که در شیوع این بیماری نقش دارند عبارتند از:

در سنین پایین شیوع بیشتری دارد و در کودکان با سوء تغذیه و جنس مذکر بیشتر است و یکبار ابتلا به این بیماری ایمنی مادام العمر می دهد.

فرد مشکوک به سرخک یا سرخچه: هر فرد که دارای تب و دانه های قرمز پوستی باشد بدون توجه به علائم همراه، بایستی به عنوان یک فرد مشکوک به سرخک یا سرخچه به مرکز بهداشتی درمانی مراجعه نماید.

پیشگیری:

کودکان در سنین یک سالگی و ۱۸ ماهگی بر علیه بیماری سرخک و سرخچه به همراه اوربون با واکسنی به نام MMR واکسینه می شوند.

تعریف بیماری سرخجه :

سرخجه یک بیماری ویروسی حاد و بسیار مسری است و یکی از علل شایع بیماریهای تب دار و پوستی می باشد. سرخجه بیشتر از همه در کودکان دیده می شود. اگرچه واگیر بودن سرخجه کمتر از سرخک و بسیاری از بیماریهای دیگر کودکان است ولی وجود یک فرد مبتلا در مکانهای عمومی مانند مهدکودک، سربازخانه ها و یا موسسات شبانه روزی کلیه افراد حساس به بیماری را مبتلا خواهد کرد. سرخجه می تواند باعث ایجاد ناهنجاری های مادرزادی و خیم در جنین های خانم های بارداری گردد که در ۳-۴ ماه اول بارداری مبتلا به آن شده اند. واکسیناسیون علیه این بیماری باعث شده است تا تعداد موارد آن به طور قابل توجهی کاهش یابد.

علائم سرخجه :

نشانه های دوره مقدماتی به صورت بی اشتها، ضعف، سردرد، قرمزی ملتحمه چشم، تب خفیف و علائم تنفسی قبل از دانه های پوستی مشاهده می شود. دانه های پوستی ابتدا روی صورت و خط رویش مو در پیشانی، در اطراف دهان و پشت گوشها ظاهر می شود در روی تنه تعداد آنها بسیار کم و اندازه آنها حدود ته سنجاق و در موارد کمی به ابعاد ۳ تا ۴ میلی متر می رسد و در انواع شدید بیماری دانه ها بر تنه روی ساعد و ساق پا دیده می شود.

در بالغین یا اطفال بزرگتر علائم شامل ورم ملتحمه چشم، دانه های پوستی، بزرگی غدد لنفاوی، افزایش درجه حرارت بین ۳۸.۷-۳۷.۲ درجه سانتیگراد و ضعف مختصر، می باشد. چنانچه دانه های پوستی وجود نداشته باشند تنها معدودی از افراد متوجه بیماری خود می شوند. به ندرت بیماران نیاز به بستری شدن و مراجعه به پزشک پیدا می کنند. دانه های پوستی در مدت ۱-۲ روز محو می شوند و بیمار فعالیت طبیعی خود را از سر می گیرد و به این جهت آن را سرخک سه روزه می نامیدند.

بزرگ شدن غدد لنفاوی پشت سر و پشت گوش در سرخجه شایع ترین علامت است.

راه انتقال سرخجه:

انتقال عامل بیماری از طریق ترشحات تنفس شخص مبتلا صورت می گیرد، و در اکثر موارد ناشی از تماس طولانی و نزدیک با بیمار است. یعنی از طریق قطرات ریز تنفسی (عطسه و سرفه) انتقال می یابد. همچنین ویروس در ادرار و خون وجود دارد و راه انتقال دیگر مادر به جنین می باشد.

عوارض سرخجه:

اگر مادری در دوران بارداری به خصوص در سه ماهه اول حاملگی مبتلا به سرخجه شود جنین وی دچار عوارض شدید می شود که عبارتند از: عوارض قلبی و عروقی / عوارض چشمی (آب مروارید، آب سیاه، آسیب شبکیه چشم، کوچکی غیرطبیعی چشم) / کری / پنومونی / کاهش پلاکت خون / سقط یا مرده زایی / عقب ماندگی ذهنی

تشخیص سرخجه :

آزمایش خون (نمونه خون بایستی ظرف ۲۸ روز اول پس از شروع بثورات جلدی تهیه شده باشد) آزمایش ادرار / سوآپ پنبه ای آغشته به ترشحات گلو راه های تشخیص ابتلا به سرخجه می باشد.

خانم های بارداری که در مواجهه با بیماری سرخجه بوده اند، باید بلافاصله با پزشک در این باره مشورت نمایند.

پیشگیری :

واکسیناسیون تنها راه پیشگیری از بیماری می باشد. واکسیناسیون در دو نوبت یک سالگی و ۱۸ ماهگی (به صورت مختلط با واکسن سرخک و اوریون به نام واکسن MMR انجام می گیرد).

نوزادان مبتلا به ویروس سرخجه را برای مدتهای طولانی با اشک دفع می کنند و برخلاف کری، اکثر علائم چشمی نوزادان مبتلا به سرعت به وسیله والدین و پرسنل مراقبت های بهداشتی تشخیص داده می شوند. اقدامات احتیاطی مناسب باید برای جلوگیری از در معرض خطر قرار گرفتن زنان باردار غیرایمن و انتقال به جنین برقرار شود. خانم های باردار در سنین باروری باید علیه این بیماری واکسینه شوند مگر این که قبلاً به آن مبتلا شده یا واکسن آن را دریافت کرده باشند و در صورت واکسیناسیون باید در نظر داشت که تا ۳ ماه پس از انجام این واکسیناسیون باید از بارداری جلوگیری شود.

درمان:

معمولاً درمان خاصی برای این بیماری نیاز نیست. استراحت بیشتر از روزهای عادی و افزایش مصرف مایعات توصیه می شود.

یک بار ابتلا به بیماری سرخجه شخص را برای تمام عمر در مقابل بیماری سرخجه محافظت می کند. اگر ابتلای مادر به سرخجه در خلال ۸ هفتهگی دوران آبستنی باشد ۵۰ تا ۸۰ درصد امکان دارد جنین او مبتلا شود. در سه ماهه دوم دوران بارداری ۱۰ تا ۳۰ درصد

و در سه ماهه سوم دوران بارداری ابتلا کمتر می باشد.

لازم است کلیه زنانی که تصمیم به بارداری دارند قبل از بارداری آزمایش آنتی بادی علیه سرخجه بدهند که در صورت نیاز واکسیناسیون علیه سرخجه انجام گردد و چنین در مقابل ناهنجاریهای مادرزادی مربوط به سرخجه ایمن گردد. البته در صورت انجام واکسیناسیون سرخجه بارداری به مدت سه ماه به تأخیر بیافتد.